בס"ד "הדף היומי לתולדותינו"

יום **ג**', **ה**' ב**אלול** תשס"ג (**02** ב**ספטמבר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

"דע מאין באת..." [על המתרחש בעולם היהודי במאה ה**תשיעית** לספירה הנוצרית]

העיר **פס**, שהוקמה בשנת 792 ע"י המלך אידריס ה-II, בנו של מייסד הממלכה העצמאית במערב המגרב – מרוקו, נבנתה על שטח שנקנה מידי השבטים היהודים והברברים, תושבי צפון מערב הממלכה. המלך אידריס השני האמין ביוזמה חופשית ובמתן הטבות למשקיעים זרים, שיביאו את כספם לממלכתו ויפתחו בה תעשיה ומסחר. כדי למשוך תושבים אל העיר החדשה הוא הציע להם חלקות קרקע בחינם, כדי שיבנו עליהן את בתיהם. ההצעה הנדיבה משכה רבים. מתיישבים חדשים הגיעו לעיר לא רק מאזור מרוקו, אלא גם מקיירואן, מצרים, ספרד ואף מבבל ופרס. בין המתיישבים החדשים היו יהודים רבים. התנאים הטובים לפיתוח עסקים וחיי תרבות משכו אל פס סוחרים, יזמים ומתיישבים יהודים מכל רחבי המגרב, מספרד ומארצות נוספות. מספר היהודים שהגיעו לעיר החדשה גדל במהירות, ובתוך שנים מספר, **הם עלו במספרם על תושביה המוסלמים של פס**. במשך מאות שנים כונתה העיר פס בפי הערבים "בִּלאד בלא נאס" – **עיר ללא אנשים** – ביטוי ליחס השלילי כלפי היהודים. במשך מאות שנים היתה פס המרכז הרוחני-תרבותי של יהודי מרוקו. [חומר רקע לפגישה של שר החוץ שלנו, מר סילון שלום עם מלך מרוקו היום...]

***

במהלך המאה ה- 9 **נקבע הנוסח המוסמך של כתבי הקודש**, לאחר שאומצה שיטת הניקוד הטברנית, ש**פותחה בידי חכמי טבריה** במשך הדורות. שלוש שיטות ניקוד היו נהוגות בעבר: הניקוד הבבלי, הניקוד הארץ-ישראלי והניקוד הטַברני. בשתי השיטות הראשונות היה הניקוד **עליון ברובו**. כל השלוש נועדו להקל את הקריאה בכתבי הקודש ולהבטיח את אחידותה **בכל תפוצות ישראל**. לבסוף אומצה השיטה הטברנית של הניקוד התחתון, והשתיים האחרות בטלו. בטבריה החל להתפתח גם הדקדוק המדעי של השפה העברית, שכן קביעתו של נוסח המקרא ומלאכת ניקודו הצריכו ידע מקיף של כללי השפה. חכמי טבריה פיתחו גם את מערכת **טעמי המקרא**, המשמשים בשלושה תפקידים: תפקיד מוזיקאלי – לציון הנעימה של קריאת התנ"ך בציבור; תפקיד תחבירי – ציון סימני הפיסוק בכל פסוק כדי להבהיר את פירושו המקובל במסורת; תפקיד דקדוקי-פונטי – סימון מקום ההטעמה במילה. מערכת טעמי המקרא כוללת 29 סימנים מעל לאותיות ומתחתן. לספרי **תהלים**, **משלי** ו**איוב** (אמ"ת) התאימו חכמי טבריה מערכת פשוטה יותר, ובה 16 סימנים. הסימנים נחלקים לשני סוגים: לטעמים מפסיקים ולטעמים מחברים. ספרי התנ"ך שכתבו החכמים בטבריה [כתבו, ולא חיברו!] התקבלו כנוסחים המוסמכים של התנ"ך. הידועים בין כתביהיד הקדומים הם "כתר ארם-צובה" משנת 920 בקירוב וכתב-יד לנינגרד משנת 1010 לערך.

***

בשנת 825 הגיע לשיאו המאבק על משרת **ראש הגולה בבבל**. ראש הגולה, שהתייחס על מלכי בית דוד, עמד בראש היישוב היהודי וייצג אותו בפני השלטון. שני הטוענים למשרה זו – באותה עת – היו דוד בן יהודה ואחיו דניאל, וכל אחת משתי הישיבות הגדולות בבבל, סורא ופומבדיתא, צידדה באחד המועמדים. בעקבות המאבק בין האחים, שהחליש מאד את מעמדו של ראש הגולה, הורה החליף העבאסי אל-מאמון לבטל לגמרי את משרת ראש

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי**

בשמחה ובטוב לב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום **ג'**, **ה'** ב**אלול** תשס"ג (**02** ב**ספטמבר**)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הגולה! למרות זאת, המשיכו היהודים לראות בראש הגולה את מנהיגם, והשאירו בידיו סמכויות רבות. בסוף המאה ה- 9 עברו שתי הישיבות הגדולות לבגדד. [ואלה תולדות ... 2000]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי**

בשמחה ובטוב לב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל